Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni Administracja; ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na miesiąc styczeń na poczcie: 517000,— mk. w ekspedycji: 517000,— mk. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łam. jeden milim. w wyż 25000 mk. przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

Rok V | Września, sobota, dnia 29 grudnia 1923 r. | № 149

Ustawa o pełnomocnictwach Prezydenta Rzeczypospolitej

Przedłożony onegdaj Sejmowi projekt ustawy o wyjątkowych pełnomocnictwach dla p. Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie sanacji skarbu brzmi:

Art. I. Upoważnia się Prezydenta Rzeczypospolitej do wydania do dnia 31 grudnia 1924 r. na podstawie uchwał Rady ministrów rozporządzeń z mocą ustaw dla przeprowadzenia sanacji skarbu i reformy waluty. Uprawnienie to dotyczy w szczególności:

1) zmian w postępowaniu w dziedzinie podatków i opłat oraz w terminach ich płatności;

2) zaciągnięcia pożyczek państwowych do wysokości 500 miljonów franków złotych oraz ustalenia warunków tych pożyczek, względnie nadania im specjalnych gwarancyj, o ile jednak nie będą one połączone z aljacją lub wydzierżawieniem monopoli i kolei państwowych;

3) zmiany statutów państwowych instytucyj kredytowych i instytucyj kredytu długoterminowego;

4) ustalenia nowego systemu monetarnego i wprowadzenia go w życie;

5) ustalenia sposobu przejścia na nową walutę, określenia relacji marek polskich do przyszłej jednostki monetarnej i likwidacji PKKP;

6) zatwierdzenia statutu Banku Emisyjnego, udzielenia mu przywileju emisji biletów bankowych, przekazania mu w drodze aljenacji części majątku państwowego niezbędnego dla jego działalności oraz zawarcie z Bankiem Emisyjnym umowy ustalającej stosunek jego do rządu;

7) przerachowania zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych na nową walutę oraz sposobu i terminów ich spłat;

8) konwersji i konsolidacji pożyczek i zobowiązań państwowych;

9) sprzedaży państwowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych do łącznej sumy 150 miljonów franków;

10) zastosowania niezbędnych dla uniknięcia deficytu budżetowego oszczędności w gospodarce państwowej drogą zmian w granicach konstytucją określonych, organizacji w zakresie działania i postępowania władz i urzędów państwowych administracyjnych, względnie do ich zwiększenia z wyjątkiem ministrów, jakoteż przekazywania samorządom niektórych zadań i czynności, sprawowanych dotąd przez organy państwowe przy równoczesnym zapewnieniu samorządom odpowiednich źródeł dochodu.

Art. 2. Rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydane na podstawie niniejszej ustawy winne być podawane do wiadomości Sejmu i Senatu.

Art. 3. Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4. Wykonanie powierza się ministrowi skarbu, a w zakresie punktu 10 art. pierwszego również prezesowi Rady ministrów.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Z Gdańska

Nowo obrany sejm zbierze się 15 stycznia b. r. Przed nowym sejmem stoi poważne zadanie opracowania nowego ustawodawstwa gospodarczego w związku z zaprowadzeniem nowej waluty guldenowej.

Nacjonaliści niemieccy, niezadowoleni z polityki prezydenta senatu dr. Sahma, zamierzają spowodować jego ustąpienie. Jako główny zarzut wysuwają przeciw niemu rzekomo zbytnią ustępliwość wobec opozycji. Na stanowisko prezydenta senatu nacjonaliści wysuwają obecnego senatora finansów dr. Volkmanna.

W związku z pogłoskami o zamierzonem ustąpieniu dr. Sahma w kołach politycznych krążą pogłoski, że obecny prezydent zamierza doprowadzić do nowej większości rządowej przez koalicję z socjalnymi demokratami. Podobno odbyły się w tej sprawie pertraktacje z przedstawicielami zjednoczonych partji socjalno-demokratycznej.

Senat gdański rozesłał prasie komunikat, donoszący, że w. m. Gdańsk otrzymał od Banku angielskiego (Banc of England) kredyt w wysokości 200 tysięcy f. szt., równających się 5 miljonom guld. gdańskich. Równocześnie Bank angielski zapewnił, że zamierza pozostać w ścisłych stosunkach z emisyjnym bankiem gdańskim.

Z dniem 1 stycznia zostaje wprowadzona nowa podstawa obliczania czynszu dzierżawnego za mieszkania: połowa opłat przedwojennych, jeśli chodzi o mieszkania zwykłe, natomiast dla sklepów i innych lokali, gdzie mieszczą się przedsiębiorstwa, obowiązuje będzie 75 % czynszów przedwojennych.

Waloryzacja zaległości podatkowych

Warszawa, 27. 12. Min. Skarbu zwraca uwagę wszystkim płatnikom, że zaległości i należności danin publicznych będą od dnia 1 stycznia 1924 zwaloryzowane. W interesie zatem płatników leży, aby wszystkie zaległości i wymierzone już podatki państwowe z dodatkami komunalnemi wyrównać jeszcze przed 31 grudnia br.

Waloryzacja będzie polegała na tem, iż wszystkie podatki, zalegające z lat poprzednich będą przeliczone na franki stałe i pobierane według kursu franka złotego w dniu zapłaty.

Z dniem 1 stycznia 1924 r. kończy się więc okres, w którym płatnicy podatków zarabiali na uchyleniu się od ich uiszczania w ustawowych terminach płatniczych, przeciwnie otworzy się obecnie stan odwrotny, tj. będą zarabiali ci, którzy podatek zapłacą nawet przed ustawowym terminem płatności w formie zaliczki. Zaliczki takie będą przyjmowały kasy skarbowe od 1 stycznia 1924 r. a wpłacane sumy w markach polskich przerachowywane będą na franki złote, według kursu z dnia zapłaty.

Proces byłego komunisty Porankiewicza

W sobotę zakończył się proces przeciwko komuniście Porankiewiczowi. Porankiewicz został zasądzony w roku 1922 na 6 lat więzienia i wysłany drogą wymiany do Rosji, skąd zbiegł jesienią roku bieżącego i oddał się do dyspozycji władz polskich. Wobec tego, że wyrok z r. 1922 poddany został rewizji, odbyła się obecnie ponownie rozprawa. Oskarżony usiłował swą agitację komunistyczną przedstawić jako działalność polityczną i porównywał się z wybitnymi mężami stanu o dążnościach filorosyjskich, powołując na nazwisko margrabiego Wielkopolskiego, ministra Lubeckiego, ministra Dmowskiego. W dalszym ciągu scharakteryzował Porankiewicz nastroje w P. P. S., której był członkiem w chwili marszu na Kijów i zmianę swych przekonań na komunistyczne. Gdy po wysłaniu do Rosji zobaczył, jak wyglądają w praktyce ideę komunistyczne, zniechęcił się do nich. Przedewszystkiem po przejeździe do Rosji, gdy był na procesie ks. arcybiskupa Cieplaka, nie podobało mu się stronnicze prowadzenie sprawy i przekonał się, że cały ten proces był mistyfikacją.

Po wyjeździe z Moskwy bawił Porankiewicz jakiś czas na Krymie, gdzie spotykał się z wybitnymi komunistami, jak Łunaczarski i Marchlewski. Następnie był redaktorem „Młota" w Mińsku. Wtedy zaproponowano mu, aby pojechał do Berlina z poufną misją, której nie przyjął, gdyż jako Polak nie mógł się zgodzić na przeprowadzenie agitacji w kierunku współpracy Rosji z Niemcami przeciwko Polsce. Wtedy to nastąpiła gruntowna zmiana jego przekonań politycznych i postanowił wrócić do Polski. Do kraju wrócił jako wysłannik Komitetu dla propagandy zagranicznej. Porankiewicz oświadczył, że w czasie kilkudniowego pobytu w Warszawie po powrocie do kraju wyjawił swe przekonanie polityczne przedstawicielom Rządu i p. posł. prof. Strońskiemu, któremu oświadczył gotowość napisania kilku artykułów o Rosji Sowieckiej. Ponieważ świadkowie stwierdzili, że Porankiewicz wygłaszał podburzające przemówienia, po przemówieniu prokuratora i obrońcy sąd skazał Porankiewicza na 2 lata i 10 miesięcy twierdzy, z zaliczeniem aresztu śledczego i z zastosowaniem amnestji.

Fałszowanie banderoli tytuniowych

Donoszą nam z Warszawy, że opinja publiczna zaniepokojona została informacjami o znacznych stratach poniesionych przez skarb z powodu rozpowszechnienia przez fałszerzy banderoli tytuniowych drukowanych rzekomo na papierze przy pomocy klisz autentycznych, wykradzionych z Państwowych Zakładów Graficznych. W powyższej sprawie dowiadujemy się z Min. Skarbu iż śledztwo prowadzone w sprawie ujawnienia fałszerstw banderoli tytuniowych bynajmniej nie wykazało, ażeby fałszowane banderole odbijane były przy pomocy klisz, pochodzących z Państwowych Zakładów Graficznych.

Marszałek Piłsudski u Prezydenta Rzplitej

Dnia 22 bm. Prezydent Rzplitej przyjął Marszałka Piłsudskiego na audjencji. Prezydent odbył z Marszałkiem dłuższą konferencję, jak nas informują, dotyczącą wojska.

103 wypadki śmierci głodowej w Niemczech

Eilwese, 20. 12. Według wiadomości nadesłanych przez radjostację niemiecką, zgodnie z komunikatem rządowym od stycznia 1920 do końca października 1923 r. było 103 wypadków śmierci głodowej w Berlinie.

Jak wygląda statystyka Moskwy

Z Rygi donoszą: Wychodzący tu „Ryski Kurjer" przytacza dane statystyczne, według których w dniu 1 sierpnia br. ludność Moskwy bez załogi składała się: z 600 tys. Rosjan, 971 tys. żydów i po kilka tys. Polaków, Ormian, Chińczyków i innych narodowości. Władze sowieckie miały zakazać ogłaszania tych danych.

Pomnik nieznanego żołnierza polskiego

W sali przyjęć sztabu generalnego w Warszawie odbyło się onegdaj drugie posiedzenie tymczasowego komitetu organizacyjnego wzniesienia pomnika bezimiennego żołnierza w stolicy Państwa. Pomnik, wedle dotychczasowego projektu, byłby o charakterze triumfalnym, konstrukcji architektonicznej, stanąłby na placu Saskim i byłby poświęcony pamięci wszystkich poległych w walkach o wolność od roku 1794.

Nowy pomnik Mickiewicza

Dzienniki donoszą z Tarnopola, że dnia 16 XII odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika Mickiewicza, zbudowanego na cokole zburzonego w czasie wojny pomnika.

Po uroczystem nabożeństwie nastąpiło odsłonięcie pomnika przy dźwiękach „Roty" Konopnickiej. U stóp pomnika złożono wieńce poczem odbyła się defilada wojska i organizacji młodzieży.

Ludendorff - wódz uliczników

Berlin, 18. 12. Gen. Ludendorff zaskarżył do sądu redaktora dziennika „Dresdener Volkszeitung" za artykuły pod tytułem „W jaki sposób Ludendorff został zaaresztowany?" Autor artykułu wyśmiewa Ludendorffa nazywając go „wodzem uliczników" monachijskich i twierdzi, że podczas nieudanego przewrotu w Monachjum Ludendorff rzucił się ze strachu na ziemię, gdy padł pierwszy strzał. Ludendorff twierdzi, że wiadomości te są oszczerstwem, gdyż podczas manifestacji i walk w Monachjum on pierwszy stanął na czele rewolucjonistów.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 28-go grudnia 1923 r.

*** Strzeżcie się dolarów!** Carna giełda, pragnąc zaspokoić apetyty tych obywateli, którzy tęsknią za dolarem, rzuciła na rynek poważną ilość dolarów już dawno unieważnionych. Są to dolary, które wypuścili zbuntowani konfederaci w r. 1861 w południowych Stanach Ameryki Północnej. Na dolarach tych widnieje napis: „The Confederate States of America", gdy na prawdziwych zamieszczony jest taki: „The United States of America".

— **Miłosław.** Już od kilku lat urządza tow. Gimn. „Sokół" co rok w miesiącu grudniu wieczorek mickiewiczowski, wychodząc z założenia, iż należy nietylko hartować siły fizyczne swych członków lecz również należy dbać o to, by im podawano od czasu do czasu pokarm duchowy. Wiernie powyższej zasadzie urządziło nazwane towarzystwo i w bieżącym roku taki wieczorek, który się odbył dnia 16-go bm. na sali bazarowej. Porównując ostatnią mickiewiczowską z wieczorkami ostatnich lat, nie można nie zauważyć ogromnego postępu, który jest owocem dotychczasowych doświadczeń. Program, na który się składało aż 20 punktów był wspaniały. To też, mimo że wieczorek nie reklamowano prawie wcale, sala była przepełniona i dużo chętnych, którzy się opóźnili z zakupem biletów, nie dostało już miejsc. Program, na który się składały odczyt p. profesora Płończaka z Poznania, kilka występów muzycznych i śpiewu, żywe obrazy, deklamacje i t. p. zadowolił wszystkich, czemu dawano wyraz przez huczne oklaski. Jedyny może błąd programu był ten, że był on zbyt obszerny. Wieczorek trwał bowiem od godz. 7-ej do 11-tej. Do udania się wieczorku przyczynił się między innemi bardzo znacznie p. burmistrz Wierzejewski wypełniając poważną część programu muzyką i śpiewami. Również tutejsze nadleśnictwo Bagatelka przyczyniło się znacznie do udania się wieczorku dekorując bezinteresownie salę jak i scenę. Pozatem odebrano z nadleśnictwa dostatecznie opału, tak że było można ogrzać salę i scenę dostatecznie. Zaznaczyć należy że tutejsze nadleśnictwo uważa sobie jako obowiązek tradycyjny, dekorowanie i ogrzewanie sali czy to z okazji obchodu mickiewiczowskiego czy też z innej okazji. Z powodu tego że udział publiczności był nadzwyczaj silny, zebrano dostateczną sumę by pokryć wszystkie rozchody. Nadwyżkę przekazał otow. na ubogich miasta. Również p. Płończak, który przyjechał z Poznania z odczytem, przezna czył zwrócone mu koszta podróży na biednych miasta, dając tem samem piękny przykład czynu obywatelskiego.

— **Poznań.** (Samobójstwo.) Tragicznej sceny świadkami byli onegdaj w godzinach wieczornych przechodnie na ulicy Półwiejskiej. Jeden z mieszkańców kamienicy pod nr, 18 drogerzysta, rzucił się z okna z trzeciego piętra na ulicę i poniósł śmierć na miejscu. Denat doznał większej straty na jakimś interesie w Gnieźnie, co wziął sobie tak do serca, że w rozpaczy targnął się na życie. Zmarły liczył lat 36 i był ojcem rodziny. Zwłoki odstawiono do kostnicy laza retu miejskiego.

— **Bydgoszcz.** (20 miljardowa przesyłka jedwabiu.) Miejscowa policja zatrzymała 4 kosze jedwabiu wartości ponad 20 miljardów. Transport ten, który miał być wysłany zauważył policjant i chciał go zbadać. Zgłosił się wówczas nieznany żyd, który oświadczył, że gotów jest dać dokładne wyjaśnienia w komisarjacie. Po drodze zamierzał przekupić policjanta, wobec czego zarządzono zatrzymanie transportu jedwabiu. Nazwiska żyda nie zdołano ustalić, ponieważ w zamieszaniu zbiegł.

— **Bydgoszcz.** (Wyjaśnienie tajemnicz. samobójstwa.) Personalja dwóch braci, którzy onegdaj szukali śmierci i znaleźli ją pod kołami pociągu pospiesznego niedaleko Witaszyc, są stwierdzone. Na podstawie fotografji zwłok oraz zebranych szczegółów co do ich garderoby, rozpoznano w samobójcach: 22-letniego Mieczysława Scheffnera i jego 19-letniego brata Józefa. Obaj mieszkali u swej matki w Bydgoszczy przy ul. Kujawskiej 82. Przed

spełnieniem swego rozpaczliwego czynu wysłali jeszcze list z pożegnaniem do swej siostry, mieszkającej w Poznaniu. Potwierdza się, iż w rodzinie samobójców panowała niezgoda, która miała ich popchnąć w objęcia śmierci. — Dziwna zaiste przyczyna samobójstwa dla dwóch młodych mężczyzn, mających świat i życie przed sobą.

— **Czarnków.** (Dziwne zjawisko.) Między Czarnkowem a Drawskim Młynem w dniu onegdajszym podczas przejmującego chłodu rozpoczęła się burza z błyskawicami, piorunami i gradem. Niebywałe zjawisko wywołało wielkie zdumienie wśród ludności okolicznej.

— **Odolanów.** Upominek p. Prezydenta Rzeczypospolitej.) Rolnikowi Wacławowi Olszanowskiemu stąd urodził się siódmy z rzędu syn, z którego to powodu poprosił p. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o udzielenie zezwolenia na zapisanie go w księgach kościelnych jako ojca chrzestnego. Pan Prezydent prośbę uwzględnił i przekazał dla Olszanowskiego w upominku portret swój z autografem, który wtych dniach w Starostwie tutejszem O. wręczono.

— **Fordon.** (Osobliwe przestępstwo.) Jeśli ktoś zostanie ukarany za paskarstwo, lichwiarstwo etc., to całkowicie na to zasłużył — zdarza się jednak, że wyjątkowa uczciwość także podpada pod kodeks karny. W Fordonie kupiec, p. Pomułkiewicz, skazany został na zapłacenie 100 000 mk. kary i 10 000 mk. kosztów administracyjnych za to, że jak się przekonała komisja rewizyjna, w osobie miejscowego burmistrza, który przybył w asyście posterunkowego p. P., dla ulżenia doli znękanej drożyzną ludności sprzedał funt makaronu po 10 000 mk. a nie po 12 000, jak było wyznaczone w cenniku. Nie dziw jednak, skoro bywały już wypadki karania zbyt gorliwych osobników za to, że pracowali ponad przepisaną normę godzin.

— **Wejherowo.** (Samobójstwo oszusta.) Przed paru dniami w jednym z hoteli tutejszych wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia niejaki Stanisław Milton lat 18. Dokonał samobójstwa jak się okazuje z obawy przed policją sądząc, że ostatnia ściga go za popełnione w kilku miejscach oszustwo zbożowe.

— **Łódź.** (Syn morduje matkę.) Do wyrobnika Józefa Zająca, zamieszkałego w Silcu przybyła z Łodzi staruszka matka, Marjanna Zającowa, z prośbą by ją przygarnął. już bowiem nie mogła zapracować na chleb. Józef Zając nie był zadowolony z przybycia matki, a obowiązek synowski zaopiekowania się nią uważał za ciężar. Na tem tle zrodził się w głowie wyrodnego syna szatański pomysł zabicia matki. Straszny swój zamiar wykonał. Gdy matka, leżąc opodal niego na tapczanie, zasnęła, Zając udusił ją własnemi rękami. Zbrodnia wkrótce wyszła na jaw. Zająca aresztowano.

Rozmaitości

□ **Największy ziemniak na świecie.** Czasowe pismo fachowe „Le Jardinago", zorganizowało konkurs na „najcięższy ziemniak". Rezultaty są nadzwyczajne. Nagrodzony na tym konkursie p. Pirard przedstawił ziemniak wagi 2 kilogramy i 77 gramów, a mający długości 30 cm. Otrzymał on pierwszą nagrodę, a druga przypadła p. Stinzy. Konkurs tęn dowodzi, że przy użyciu odpowiednich nasion można znacznie spotęgować wydajność ziemi.

△ **Tragedja...** W pewnem mieście ma się odbyć koncert. Publiczność zjawiła się licznie. Mija kwadrans, mija 20, 25 minut, kurtyna się nie podnosi. Publiczność najpierw klaska z uciechą, później poczyna tupać z szewską pasją, aż ściany drżą. Kurtyna wreszcie się porusza, co powitano głośnem, radosnem i przeciągłem aa...! Jednakowoż kurtyna się nie uniosła. Staje za to przed nią jegomość łysy w fraku i rzecze: — Szanowna Publiczności! Koncert rozpocznie się za jakie 5 minut, prosimy więc jeszcze o cierpliwość, tem bardziej, że artystę spotkała tragedja — urwał mu się guzik — — ...

□ **Rekordowy pożeracz kiełbas.** Szerokie sfery społeczeństwa nowojorskiego przeżywały obecnie specjalną sensację, ponieważ światowe mistrzostwo w jedzeniu kiełbasek przeszło do innego szampiona. Konkursowe pożeranie kiełbasek odbyło się w olbrzymiej sali restauracyjnej we wschodniej części miasta. Dotychczasowy rekord światowy 44 kiełbasek — pobity został przez nowego szampiona, który pochłonął 53 kiełbaski. Ta niezwykła produkcja gastronomiczna przyniosła zwycięzcy nagrodę w postaci srebrnego puharu, poczem bohatera dnia, który i bez tych kiełbasek waży 350 funtów — obnosił rozentuzjazmowany tłum na rękach.

+ **Zając o ośmiu skokach.** W Cramons (departament Jura) jeden z myśliwych zabił — jak donosi paryski „Matin" — fenomenalnego zająca. Zwierzę to posiadało mianowicie: troje uszów, z których jedno na środku głowy, osiem skoków — a z nich dwa na plecach — i dwa ogony. Niezwykły ten okaz myśliwy oddał do muzeum nauk przyrodniczych w Besancon.

× **Teściową zahypnotyzował na śmierć.** Zbrodnie na tle hypnotyzmu w Nowym Jorku mnożą się w sposób zatrważający. Swieżo wykryto w Portland w Ameryce następujące fakty: Inwalida z ostatniej wojny Artur Coweli używał hypnozy jako środka zabójczego. Wprawiał on mianowicie ofiary w trans hypnotyczny tak silny, że sprowadzał śmierć uśpionego. Zaczął od własnej teściowej. Następnie przyszła kolej na wuja po którym miał odziedziczyć. Ile osób w ten sposób na tamten świat wyprawił, niewiadomo. W mieście nazywano go powszechnie astrologiem. Sąd skazał go na śmierć.

Rozmowa dzieci

— A ja mam nowy balonik!
— A ja mam laleczkę!
— A mnie mama kupi ładniejszą!
— A mnie kupiła wózek!
— A moja mamusia ma nową suknię!
— A moja też!
— A moja uderzyła w twarz służącą!
— A moja bije samego tatusia!
— U nas są ładne obrazki!
— A u nas łaziła pluskwa po ścianie!

Składki i pokwitowania

— PP. Spir. Jasińscy złożyli na biedne dzieci szkoły powsz. 5.000.000, na biednych miasta 5.000.000 mk.

— Na gwiazdkę dla ubogich miejskich złożyli: p. K. Jarocki z Poznania 100.000.000 mk., p. Wirth z Wrześni 3 ctr. mąki żytniej i 3 ctr. pszennej, Cukrownia we Wrześni 100 ctr. węgli, piekarze z Wrześni 61 chlebów, p. Zieliński z Wrześni 2.000.000 mk. Za tak hojne dary składa staropolskie „Bóg zapłać!" Magistrat. Niestrawski.

— W miejsce urządzenia przyjęcia z okazji imienin złożył p. Mieczysław Gałkowski, dyr. Rolnika we Wrześni 20 miljonów mk. na następujące cele: 5 milj. mk. dla bezrobotnych we Wrześni, 5 milj. mk. dla biednych we Wrześni (do dysp. Tow. św. Wincentego a Paulo), 5 milj. mk. na bezpłatną kuchnię dla biednej dziatwy szkolnej we Wrześni, 5 milj. mk. na Czerwony Krzyż we Wrześni.

— Na przybory naukowe dla biednych dzieci ofiarowali: p. Waniorek 1 miljon mk., N. N. 1 miljon mk., p. Boniarski 650 tys. mk., p. Aleksandrowicz 500 tys. mk., p. prezydentowa Żychlińska 5 milj. mk., p. Hel. Chełmikowska 1 miljon mk., p. F. Gawlakowa 1 miljon marek.

Wiadomości urzędu stanu cywilnego we Wrześni

W czasie od 17 od 23 grudnia 1923 r. zgłoszono 14 urodzeń z tych 6 z miasta i 8 ze wsi; zapisano 3 zapowiedzi; zgłoszono następujące zgony: Marjanna Maćkowiakówna córka robotnika z Wrześni 5 minut Jeanette Berndt bez zawodu z Wrześni 86 lat i 8 dni. Helena Banaszakówna krawcowa z Psar Polskich 21 lat 3 miesiące i 8 dni. Stanisław Frąckowiak robotnik z Wrześni 43 lata. Józefa Czerniakowa urodz. Szcześniakówna wdowa z Wrześni 70 lat.

Dnia 26 grudnia 1923 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza córka, siostra, ciocia, szwagierka, bratowa, kuzynka i narzeczona ś. p.

Melanja Jaśkowiakówna

przeżywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 30 bm. o godz. 3.45 popoł. z domu żałoby, o czem zawiadamiają krewnych i znajomych

W ciężkim smutku pogrążeni

Rodzice z rodziną i narzeczonym.

Września-Młyn, dnia 26 grudnia 1923 r.

Rozkład jazdy Wrzes. Kolejki Powiat.

Września—Borzykowo. **Ważny od 1-go stycznia 1923 r.**

Km.	Stacje	Pociąg № 3	Pociąg № 2	Stacje	Pociąg № 1	Pociąg № 4
—	Września G. D.	11^{00}	400	Borzykowo II.	555	120
1,5	Zawodzie	11^{05}	405	Borzykowo I.	601	126
4,2	Kaczanowo	11^{17}	417	Kołaczkowo	608	133
6,4	Nadarzyce	11^{24}	424	Zydowo	640	145
8,1	Neryngowo	11^{31}	431	Sokolniki	644	149
9,1	Janowo	11^{35}	435	Zieliniec	650	155
11,0	Zieliniec	11^{40}	445	Janowo	700	205
13,1	Sokolniki	11^{50}	451	Neryngowo	704	209
14,1	Zydowo	11^{56}	456	Nadarzyce	711	216
16,7	Kołaczkowo	12^{07}	527	Kaczanowo	718	223
18,6	Borzykowo I.	12^{14}	534	Zawodzie	730	235
19,7	Borzykowo II.	12^{20}	540	Września G. D.	735	240

Uwaga: Pociągi nr. 3 i 4 kursują tylko w poniedziałki i czwartki.

W Nowy Rok odbędzie się **zabawa** w mej sali w Sobiesiernu, na którą uprz. zapraszam: **Imbierowicz - gosp.**

Wizytówki wykonuje [illegible] **Drukarnia „Orędownika"**

Miasto zamierza naprawić w łazienkach miejskich urządzenie do kąpieli elektryczno-świetlanej, aby umożliwić publiczności korzystanie z tejże kąpieli.

Ponieważ jednak naprawa urządzenia połączona będzie ze znacznemi kosztami, mamy zamiar ową kąpiel uruchomić tylko wtenczas, o ile frekwencja będzie zapewniona. Obecnie wynosiłaby cena jednej kąpieli około 400 000 mk. Zgłoszenia do 10. 1. 24. przyjmuje miejskie biuro budowlane (pokój 6).

Września, dnia 19 grudnia 1923 r.

Magistrat. Niestrawski.

Właścicielom domów zwraca się uwagą na zabezpieczenie rur wodociągowych i wodomierzy przed zamarznięciem. Należy opatrzyć drzwi i okna, aby takowe szczelne były. Szkody powstałe wskutek zamarznięcia ponosi wyłącznie właściciel domu.

Również przypomina się obowiązek posypywania chodników piaskiem gdy jest ślizko.

Września, dnia 18 grudnia 1923 r.

Magistrat i Urząd Policyjny.
Niestrawski.

Wszelkie prace w zakres stolarstwa wchodzące wykonuję po cenach przystępnych. Również odnawiam meble polerowane poza warsztatem. **St. Badziński, Poznańska 14.**

Skóry surowe: lisy, kuny, tchórze, wydry, zajęcze; włósie, wełnę itd. kupuje i płaci ceny ponadrynk. Polecam skóry garbowane na uprząż i do reparacji po przystępnych cenach. **L. Żarnowski, Września, Rynek 25.**

Mleczarnia Sokolniki kupuje stale mleko i płaci podług obliczenia dzienne ceny poznańskie. Wypłata następuje co tydzień. Gminom o 20 km. oddalonem z większą ilością mleka, które zamierzają dostawiać, stawia mleczarnia własną furmankę i konwie. Zgłoszenia przyjmuje **I. Firyn, Sokolniki.**

Miłosławskie Fabryki Skór i wyrobów skórzan. Tow. Akc. w Miłosławiu poleca wyroby własnej fabrykacji: buty, trzewiki, sztylpy, pasy zapędowe, torby, torebki, teki, portfele i uprząż od skromnych do najwykwintniejszych. Wykonanie dokładne. Ceny przystępne. Przyjmuje wszelkie gatunki skór do garbowania. Zakup skór sur. wszelk. rodzaju po najwyższ. cenach.

Pokoju umeblowan. poszukuje się od zaraz. Zgłoszenia do Administr. „Orędownika Wrzesińsk."

Mieszkanie 4-pokoj. z balkonem i kąpielką w zam. na mniejsze od 1. 2. 24 r. do objęcia. Opłata miesięczna podług umowy wedł. wart. żyta. **Fr. Tokłowicz, ul. Warszawska.**

Pannę, która w niedzielę na wieczorku pod „Białym Orłem" zabrała szalik biały, wełn., zakończony nieb. paskami, pociągnę do odpowiedzialn. sądowej, o ile w przeciągu tygodnia do Administr. Orędownika Wrzesińsk. tego nie zwroci.

Kupię i wymieniam wełnę owczą na przędzoną. Posłuszny, Gniezno ulica Warszawska 30 Telefon 411. Handel skór surowych, włósia i wełny.

Kupuję pszenicę, żyto i jęczmień po najwyższych cenach za gotówkę. **Młyn Parowy Kaczanowo** Telefon numer 439

Piekarnia z pomieszkaniem od 1.4 24. do wydzierżawienia. Opł. mies. według wart. żyta. Zgł. pis. lub ustne do 1.1. 24. **Fr. Tokłowicz, ul. Warszawska.**